

طراحی چارچوب مفهومی برای مدیریت مدرسه محور سبز

فاطمه غریبی^۱

چکیده

مقدمه و هدف: پژوهش حاضر با هدف طراحی چارچوبی برای مدیریت مدرسه محور سبز انجام شده است که با استفاده از روش فرا ترکیب انجام شد.

روش شناسی پژوهش: در این راستا ابتدا با جستجو در پایگاههای اسناد ملی، ۷۶ منبع اولیه که در آنها به نوعی به مدیریت مدرسه محور سبز اشاره شده بود استخراج گردید. سپس با در نظر گرفتن میزان ارتباط با موضوع پژوهش منابع اولیه، غربال و تعداد ۲۰ منبع برای بررسی نهایی انتخاب شد. در ادامه با استفاده از تحلیل محتوا به روش آتراید استرلینک مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: برای اعتبار نتایج تحقیق در مراحل جمع آوری داده ها و کدگذاری آنها از شاخص های تاثیر پذیری و تایید پذیری استفاده شد نتیجه این تحلیل، شناسایی ۱۲ مولفه در سه مقوله اصلی ۱-مدرسه محوری ۲-مدیریت سبز ۳-تفکر زیست محیطی، به عنوان مولفه های اصلی در مدیریت مدرسه محور سبز شناخته گردید. در نهایت به منظور نشان دادن میزان اهمیت اولویت مولفه ها ضمن بهره گیری از نظرات ده تن از صاحب نظران و کارشناسان اهل فن که در حوزه آموزش عالی و آموزش و پرورش بودند محاسبه و ارائه گردید. براین اساس سه مقوله مدرسه محوری، مدیریت سبز، و تفکر زیست محیطی در مدیرست مدرسه محور سبز دارای بیشترین و بالاترین اهمیت بودند.

بحث و نتیجه گیری: نتایج نشان داد که اجرای طرح مدیریت مدرسه محور سبز در آموزش و پرورش مورد توجه قرارگیرد و به نظام ارزشیابی مستمر از عملکرد مدارس سبز به صورت بازخورد، کیفیت و اثر بخشی توجه شود و برای رسیدن به تمام این دستاوردها باید به آموزش خود باوری، اعتماد بنفس، هدف گذاری در زندگی و تقویت روحیه، حل مسائل زندگی در باور های افراد سازنده جامعه توجه خاصی کرد و از تخصص افراد در سطوح بالاتر استفاده نمود.

واژه های کلیدی: مدرسه محوری، مدیریت سبز، مسائل زیست محیطی.

مقدمه

۱- دانشجوی دکترا، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کازرون، ایران.

تغییر اقلیم یکی از مهم‌ترین چالش‌های جهانی در قرن بیست و یکم است (رحمان، ۲۰۱۹). که در اندیشه و عمل آثار وسیع و عمیقی را در عرصه جهانی به دنبال داشته است. تغییرات آب و هوایی، اتفاقی است که علت آن فعالیت‌های انسانی است و این یک تغییر در جهت اصلاح یا پیشرفت نیست بلکه تخریب یا نابودی محیط زیست طبیعی را در پی دارد (رحمان، ۲۰۱۹). و همچنین مراقبت از محیط زیست نگرش و اقدامی است که به دنبال جلوگیری از آسیب به محیط طبیعی و محیط اطراف آن می‌باشد (صادقی و همکاران، ۱۳۹۹). توسعه استراتژی مدیریت برای رسیدگی به این مشکل زیست محیطی، مدیران ریسک را با تعدادی از چالش‌های محیطی رو به رو کرده است (عظیمی، ۱۳۹۶). لذا با آشکار شدن دامنه مخاطرات و تهدیدهای ناشی از آلودگی‌ها، تامل و ژرف‌اندیشی پیرامون محیط زیست و ابعاد جدید آن انجام گرفته است. از سوی دیگر، این امر، جامعه بین‌المللی را به واکنش سریع در برابر این پدیده وادار کرده و منجر به تصویب اسناد حقوقی بین‌المللی به منظور مقابله با تغییرات آب و هوایی شده است. (رحمان، ۲۰۱۹).

بنابراین دانشمندان استدلال می‌کنند که جهت ارتباط با تغییرات آب و هوایی، باید نگرش‌ها، ارزش‌ها و نیازهای روان‌شناختی مخاطبان که در آن، برنامه انطباق و اثرات کاهش خطر تغییرات آب و هوایی که در آموزش اعمال می‌شود را در نظر بگیرند. این رو درک واکنش عموم به ویژه جامعه مدارس نسبت به این مشکل، توجه بیشتری را به خود جلب کرده است (رحمان، ۲۰۱۹).

نظام‌های آموزش و پرورش طی دهه‌های آخر قرن بیستم هم جهت با دگرگونی‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی این دوران، به الگوهای مشارکتی و غیر متمرکز گرایش یافتند که این الگوها به نحوی زاده‌ی تغییرات محیط و نگرش‌ها و انتقادات جامعه است که با دستاویز قرار دادن ساختارهای انعطاف‌پذیر، نوید بخش مشارکت بیشتر طبقات متفاوت جامعه به ویژه علاقمندان سرمایه‌گذاری مالی و آموزشی و تربیتی در مدارس، والدین، مدیران و کارکنان اداری مدارس و دانش‌آموزان در فرایند تصمیم‌گیری بود که سبب اثربخشی و کارآمدی نظام آموزش شد. (جعفری مقدم، ۱۳۸۲)

همچنین بسیاری از مطالعات نشان می‌دهند که مدارس دوستدار محیط زیست می‌تواند کیفیت تجربه تحصیلی دانش‌آموزان را بهبود بخشد و آموزش محیط زیست، مهارت‌های رشد مورد نیاز دانش‌آموزان برای موفقیت را پرورش دهند (ساندرای، ۲۰۲۰). مدرسه سبز اولین بار برای طرح مدرسه اکولوژیکی توسط بنیاد محیطی در اروپا پیشنهاد شد و مورد استفاده قرار گرفت. تجزیه تحلیل آماری نشان می‌دهد که معلمان

مدارس سبز معمولاً از کلاس های درس و روشنایی فضای کار، آسایش حرارتی، کیفیت، هوای داخلی، گرمایش، تهویه رضایت بیشتری نسبت به دیگر معلمان مدارس دارند و از مدرسه سبز با عنوان های مدرسه طبیعت، مدرسه جنگلی، مدرسه محیط زیستی و مدرسه پایدار هم یاد می شود. (ساندرا، ۲۰۲۰).

مدیریت مدرسه محور با اعطای اختیار و مسئولیت کامل به تصمیم گیرندگان در سطح مدرسه به برجسته ترین (رحمان، ۲۰۱۹). آگاهی، اطلاع رسانی و تعامل میان کارکنان در خصوص محیط، عوامل طبیعی، سیاست گذاری و خط مشی های سبزه دنبال ایجاد مسئولیت های اجتماعی بین آنهاست و به گونه ای آنها را هدایت می کند که به وظایف و تعهدشان در قبال محیط عمل کنند. هدف مدیریت منابع انسانی سبز بوجود آوردن زمینه های ایفای نقش در پایداری زیست محیطی برای سازمانهای مختلف است. (توکلی، ۱۳۹۷). با وجود تشکیل نظام مدیریت سبز در کشور، اجرای مدارس سبز در ایران با تاخیر زمانی نسبتاً طولانی صورت گرفته است علی رغم تحقیقات انجام شده در حیطه مدارس سبز، تحقیقاتی در ارتباط با مدیریت مدرسه محور سبز بسیار کم انجام گرفته و همچنین کمتر تعریفی جامع و مدلی هم در این خصوص ارائه شده است. مدیریت مدرسه محور سبز، به عنوان یک راه حل جایگزین، برای غلبه بر تغییرات آب و هوایی انتخاب گردید و همچنین مدیریتی قدرتمند است که می تواند راه حل هایی جهت غلبه بر تاثیر منفی گرمایش جهانی در مدارس ارائه دهد. (میبودی، ۱۳۹۵).

مدرسه سبز محیطی راحت، جذاب و کاربر پسند را ارائه می دهد که اهمیت جامعه ها را برای یادگیری بهتر نشان می دهد (ساندرا، ۲۰۲۰). مدیریت مدرسه محور در دهه های اخیر در کشورهای مختلف به عنوان یک استراتژیک برای اصلاح آموزش و پرورش مطرح شد که در آن تمایل زیادی به سمت واگذاری اختیارات به مدارس برای ارتقا کیفیت آموزش و پرورش دیده می شود (مرادی، ۱۳۹۰). وارد کردن مدیریت سبز به زبان روزمره و طرح سازمان، یک پدیده در حال رشد است و از این واقعیت سرچشمه می گیرد که اختیار و فرصت های سبز برای مزیت رقابتی از طریق روشهای ابتکاری و طراحی آن، امکان پذیر است. (عضیمی، ۱۳۹۶). و مفهوم مدرسه سبز تنها به مدیریت مدرسه مربوط نمی شود بلکه به الزامات اساسی مدرسه سبز یعنی بهروری انرژی، بهروری منابع و کاهش انتشار CO₂ مرتبط است (مرتضی صادقی و همکاران، ۱۳۹۹).

ولی و داود، (۲۰۱۵). در مطالعه به بررسی میزان آمادگی مدیران دبیرستانهای کوآلایمپور در اجرای مدیریت مدرسه محور پرداختند. یافته های آنان نشان داد که مدیران مدارس کوآلایمپور تمایل زیادی به

مدیریت مدرسه محور به همراه مدیریت منابع انسانی دارند. (آیینی و لبوکان، ۲۰۱۳). با ارائه یک مدل مفهومی برای اجرای مدیریت مدرسه محور و تضمین کیفیت در دبیرستانهای نیجریه، مهم ترین چالش ها را فقدان انگیزه ی مدیران و معلمان و پایین بودن سطح دانش و اطلاعات آنها، عدم حمایت مالی دولت و عدم همکاری دولت با مدارس اعلام کردند(آیینی و لبوکان، ۲۰۱۳). نویسندگان مختلف توافق کردند که فضای سبز می تواند اثرات مثبت بر سلامتی داشته باشد(اسیر انابیتارتا، ۲۰۲۱). و در نتیجه می خواستند اثرات قرار گرفتن در معرض فضای سبز را بر حافظه کاری و توجه برتر، تجزیه و تحلیل کنند. آنها دریافتند که هرچه میزان قرار گرفتن در فضای سبز بیشتر باشد و میزان آلودگی هوا کمتر باشد عملکرد شناختی بیشتر است. (آیینی و لبوکان، ۲۰۱۳).

علاوه بر این، یافته ها نشان می دهد که نگرانیها در مورد انطباق مدارس با تاثیرات آب و هوایی بطور مداوم نشان داده نشده است. بنابراین در سطح جهانی نیز توسعه مدلی برای اجرای مدیریت مدرسه محور در زمینه ی مسئولیت اجتماعی مربوط با پدیده جهانی قرن ۲۱، ایجاد سواد و توانایی با شهروندان مدراس، به ویژه دانش آموزان در پیش بینی خطرات، تاثیرات و تغییرات آب و هوای جهانی به چالش های جدیدی تبدیل میشود. (رحمان، ۲۰۱۹).

در ایران نیز پژوهشی ای که تحقیقی در زمینه مدیریت مدرسه محور سبز باشد کمتر صورت گرفته و بیشتر در مورد مدیریت منابع انسانی سبز و مدرسه سبز و مدیریت مدرسه محور بود. (میبودی، ۱۳۹۵). و در جهت ارتقای کیفیت و کمیت مطالب آموزشی محیط زیست فصلی بنام سلامت زیست محیطی طراحی شده است. (اسلامیه، ۱۳۹۸). همچنین در سازمان ها هم برنامه مدونی برای مدیریت مدرسه محور سبز وجود نداشت با توجه به مطالب ذکر شده این پژوهش برآن است تا به طراحی چارچوبی برای مدیریت مدرسه محور سبز، با ذکر این سؤال که چه چارچوبی را می توان برای مدیریت مدرسه محور طراحی کرد؟ بپردازد.

روش شناسی پژوهشی

در پژوهش حاضر از روش کیفی به شیوه تحلیل مضمون به سبک اتراید استرلینگ (۲۰۰۱) استفاده شده است. تحلیل مضمون روشی برای شناخت تحلیل و گزارش الگوهای موجود در داده های کیفی می باشد. تحلیل مضمون در پس استخراج مضامین برجسته هر متن در سطوح

- 1.Vally & Doud
- 2.Ayeni &lbukun
- 3.Asier AnabitaIrte

مختلف است که شبکه مضمونها نیز به دنبال آسان سازی ساختار دهی و ترسیم این مضامین است. فرآیند انجام پژوهش در سه مرحله انجام شد که عبارتند از: ۱- مضامین پایه ۲- مضامین سازمان دهنده ۳- مضامین فراگیر. بر همین اساس در این پژوهش برای دستیابی به اطلاعات، از روش متن کاوی استفاده شده است که برای استخراج دانش از متن است که جهت بازیابی دانش نهان از متون ابتدا باید آن را درک کرد سپس پردازش کرد تا فهمید چه ارتباطی میان مفاهیم وجود دارد. بنابراین با مراجعه به مقالات چاپ شده در حوزه مدیریت مدرسه محور سبز و مدرسه سبز، سعی شد مقالات مرور و کد گذاری شوند. تعداد مقاله مورد مطالعه ۲۰ مقاله بود که پس از مشورت با اساتید دانشگاه بر اساس میزان ارتباط، تعداد ۱۸ مقاله انتخاب و مورد واکاوی قرار گرفت. پس جامعه این پژوهش مقالات منتشر شده از بازه زمانی ۹ سال پیش، تا کنون بوده است. که به روش فراترکیبی انجام شده است. که مقالات مورد مطالعه و کد گذاری شدند .

جدول شماره ۱ منابع مورد استفاده

ردیف	عنوان مقاله	نویسنده/ نویسندگان
۱	Shcool based management (sbm) opportunity or threat	Moradi, Binhossini, Barzegar, (2012).
۲	Green school leadership: Towards an Effectiv Leadership Model for Achieving Sustainability in Naimibian Secondary Scool.	Shaimemanya, Shihomeka. (2019).
۳	Green Scool Program Management in Fostering Students Character.	Trihantoyo, Rahma, (2017).
۴	Scool-based quality improvement for creating green scool in center lampung secondary scools	S Sundari et al. (2020).
۵	Green Scool based on Environmental -health- Safety and Energy Strategy.	Ghafaria, Karbassi, Rajabi (2017).
۶	School Green Space and its Impact on Acadaemic performance: A Systematic literature Review.	Browning, Rigolon. (2019).
۷	Is Brief Exposure to Green Space in School the Best Option to Improve Attention in children.	Anabitarte, García-Baquero, Andiarena, Lertxundi, Urbieto,, Babarro, Lertxundi, (2021).

Rahman, Maulina, (2019)	Green School based Management Model as A Powerful Alternative Solution to Overcome Global Climate Change.	۸
صالحی . بازگیر . ازکات. (۱۳۹۹).	مدیریت مدرسه محور: موانع و راهکارها، پژوهشی پدیدار شناسانه	۹
لاهیجانیان، شبیران، جوزبی، عزیز نژاد. (۱۳۹۵).	تدوین معیارهای استانداردهای مدارس سبز در ایران.	۱۰
اسلامیه. اولادیان، صفری. (۱۳۹۸).	طراحی الگوی مفهومی مدارس سبز در ایران	۱۱
خاکی قصر. (۱۳۹۷).	مدیریت مدارس سبز: الگوی هم‌نشینی دبستان ها و بوستان ها	۱۲
صادقی، کبیرآبادی، امیری. (۱۳۹۹).	راهکارهای مقابله با تأثیرات تغییرات آب وهوایی و گازهای گلخانه ای بر محیط زیست ایران.	۱۳
تورانی، آقازاده، (۱۳۹۳).	مدیریت مدرسه محور محلی و مشارکت والدین.	۱۴
غفاری، کرباسچی، رجبی. (۱۳۹۶).	مدیریت مدرسه سبز بر اساس استراتژی محیط زیست بهداشت. ایمنی وانرژی.	۱۵
توکلی، هاشمی، ثابت، رزاقی. (۱۳۹۷).	ارائه مدل ساختاری مدیریت منابع انسانی سبز بر مبنای نظام های مدیریت منابع انسانی	۱۶
بیدختی، فتحی، اجارگاه، مرادی. (۱۳۹۶).	تحلیل ساختاری مولفه های مدیریت مدرسه محور مبتنی بر نظریه پردازی تطبیقی	۱۷
جعفری. (۱۴۰۰).	تدوین وروان سنجی مدل مدیریت مدرسه محور بر اساس سند تحول بنیادین	۱۸

یافته ها

همانطور که ذکر شد با استفاده از تحلیل مضمون به سبک آتراید استرلینگ داده ها مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت.

جدول شماره ۲: نمونه هایی از مضامین پایه

منبع	مضامین پایه	عبارت	ردیف
Raman(2019)	مدیریت جامع	مدارس به عنوان سیستم توانمند سازی این اختیار را دارد که آموزش وپرورش را به شکلی جامع مدیریت کند. و تغییراتی در سیستم مدیریت مدرسه ایجاد کند.	۱
Sundari(2020)	رضایت مندی - کیفیت	تجزیه و تحلیل آماری نشان می دهد که معلمان مدارس سبز عموماً، کلاسهای درس فضای کار	۲

		و کیفیت داخلی، رضایت بیشتری نسبت به سایر معلمان مدارس دارند.	
۳	خاکی قصر (۱۳۹۷)	چشم انداز - به بود یادگیری	فضای سبز در سالم سازی هوا و جلوگیری از انتقال آلودگی به واحد های آموزشی و ایجاد چشم اندازی زیبا و آرامش بخش برای دانش آموزان در بهبود فراگیری، موثر است.
۴	غفاری (۱۳۹۷)	ایفای نقش --- صرفه جویی	مدارس نقش مهمی در ایجاد آینده ای روشن تر ایفا می کند و اکثر دانش آموزان با تلاشهای منظم برای صرفه جویی در انرژی و آب یا کاهش اتلاف مواجه هستند.
۵	Sadrag Panduleni(2019)	تعهد --- حفاظت	هماهنگ کنندگان پروژه مدارس سبز تعهد بالایی نسبت به حفاظت از محیط زیست دارند.
۶	Panduleni(2019) Sadrag	مسئولیت پذیری	معلمان به عنوان یک مسئولیت فرا دیواری، موقعیت غیر پاداشی هماهنگی برای باشگاه محیط زیست دارند.
ردیف	منبع	مضامین پایه	عبارت
۷	SUNDARI(2020)	و سعه خلاقیت --- رقابت	مدارس سبز با کیفیتی که دارد می تواند در عرصه جهانی با ارائه خلاقیت های خود، به رقابت بپردازد.
۸	Sadrag Panduleni(2019)	اتخاذ سبک رهبری --- ارائه ایده های نو	رهبران مدارس سبز باید سبک رهبری دوکراتیک را اتخاذ کنند زیرا معتقدند که همه آزادی دارند تا ایده های جدیدی روی میز آورند.
۹	اسلامیه (۱۳۹۸)	افزایش مشارکت --- ابزار مناسب	مدارس سبز، به عنوان مکانی یاد گیرنده، روند آموزش و یادگیری را بهبود بخشیده و به افزایش مشارکت دانش آموزان، آماده سازی آنها برای مشاغل سبز آینده و کاهش مشکلات رفتاری انجامیده است.

اسلامیه (۱۳۹۸)	تغییر در ساختار— چارچوبی منسجم	مدارس نیازمند تغییر در ساختار خود جهت تبدیل شدن به مدارس سبز یا رویکرد زیست محیطی هستند و راه اندازی و اجرای مدارس سبز نیازمند ارائه الگو و چارچوبی منسجم هستند.	۱۰
اسلامیه (۱۳۹۸)	افزایش مشارکتی	افزایش مشارکت دانش آموزان در امور زیست محیطی به عنوان مزیت مدرسه سبز مقابلاً زیست پذیری برتری را برای افراد جامعه به همراه می‌آورد.	۱۱
اسلامیه (۱۳۹۸)	کاهش مصرف انرژی—تعامل—فرآیند آموزش	مهم ترین هدف مدارس سبز کاهش مصرف انرژی است استفاده بی اندازه از اینترنت در فرآیند آموزش، تعامل با والدین و کارکنان را افزایش می‌دهد.	۱۲
منع	مضامین پایه	عبارت	ردیف
میبودی و همکاران (۱۳۹۵)	ارزیابی ابزارها	مدارس سبز با استفاده از ابزارهای مناسب سطح فعلی آمادگی خود را برای کارگیری معیارهای محیط زیستی ارزیابی می‌کند.	۱۳
میبودی و همکاران (۱۳۹۵)	تحول در عرصه های تعلیم و تربیت	تعلیم و تربیت در شرایط ایمن، بهداشتی و برخوردار از خدمات بهداشتی—درمانی از حقوق فردی اجتماعی دانش آموزان است و مدارس سبز به روشهای گوناگون از سلامت جسمانی و روانی دانش آموزان حمایت می‌کند.	۱۴
عظیمی ( )	ایفای نقش در بهبود عملکرد	موقعیت عملکرد سبز، نقش کلیدی در بهبود عملکرد زیست محیطی سازمان ایفا می‌کند.	۱۵
میبودی و همکاران (۱۳۹۵)	معیارهای استاندارد—پشتوانه علمی—حرفه گرایی	فقدان مدارس سبز در میان مدارس کشور ضرورت وجود معیارهای استاندارد که همچون مدل اطلاعاتی، تصمیم گیرندگان در ایجاد مدارس یاری می‌کند را موجب می‌شود و دامنه انتخاب های نادرست و گزینش این مدارس از حیطه افراد غیر متخصص خارج می‌گردد.	۱۶

		کند. تا با این اقدام با برخورداری از پشتوانه علمی، در حیطه حرفه گرایی و متخصصان قرار گیرد.	
Ssmi geonita Rahma(2017)	پرورش شخصیت	مدیریت برنامه مدرسه سبزر در پرورش شخصیت دانش آموزان	۱۷
Rahma(2019)	غلبه بر تاثیر منفی گرمایش زمین	مدل مدیریت مدرسه محور سبز، مدلی قدرتمند است که می تواند راه حلی برای غلبه بر تاثیر منفی گرمایش جهان دارد.	۱۸
منبع	مضامین پایه	عبارت	ردیف
Bronwning (2019)	افزایش تمرکز— افزایش تعامل—حمایت از رشد شناختی	فضای سبزی می تواند به کاهش استرس و بازیابی خستگی ذهنی، افزایش تمرکز و توجه، حمایت از رشد شناختی، افزایش انطباق شخصی و افزایش تعامل کلاس درس کمک کند.	۱۹
Bronwning (2019)	تقویت عملکرد— کمک به کاهش نابرابریها	فضای سبزی می تواند عملکرد را تقویت کند و در طول زمان به کاهش نابرابریها کمک کند.	۲۰
رجبی(۲۰۱۷)	تعهد---کاهش خطرات	استاندارد های مسئولانه ، مدارس سبز را متعهد می کند که اثرات و خطراتی که سلامتی، ایمنی ، محیط زیست، فعالیت ها و محصولات را پایین می آورد را کاهش دهد	۲۱
رجبی(۲۰۱۷)	پذیرش محیط زیست	دانش آموزان باید محیط زیست را بخش جدایی ناپذیر از زندگی خود در همان مرحله اولیه تحصیلی خود بپذیرند	۲۲
صالحی(۱۳۹۸)	استراتژی اصلاح- ارتقای کیفیت	مدیریت مدرسه محور به عنوان یک استراتژی برای اصلاح مطرح شد که در آن تمایل زیادی به سمت وا گذاری اختیارات به مدارس برای ارتقای کیفیت آموزش و پرورش دیده می شود.	۲۳
صالحی(۱۳۹۸)	خط مشیها- مشکلات		۲۴

		ادعای مدرسه محوری آن است که باید استقلال و اختیار مدارس بیشتر شود تا خود به تعیین خط مشی و حل مسائل و مشکلات خویش بپردازد.	
خاکی قصر (۱۳۹۷)	رشد و تعالی	وجود فضای سبز در مدارس نقش مهمی در رشد تعالی دانش آموزان و انجام وظایف آنان در آینده دارد.	۲۵
منبع	مضامین پایه	عبارت	ردیف
قلی زاده (۱۴۰۰)	خلاهای فرهنگی	علل عدم توفیق مدیریت مدرسه محور، علاوه بر خلاها و کاستی‌های فراوان در بسترهای لازم نظیر عدم تامین مالی مدارس و اختیارات اندک، خلاهای فرهنگی نیز وجود دارد.	۲۶
صالحی (۱۳۹۸)	اقتدار و قدرت	تلاش برای حرکت نظام آموزشی بسوی غیرمتمرکز شدن و فراهم سازی زمینه های لازم برای آن.	۲۷

براساس مطالعات انجام شده تعداد ۵۷۰ مضمون پایه نمودار شد که در جدول شماره ۳ نمونه هایی از آن قابل مشاهده است.

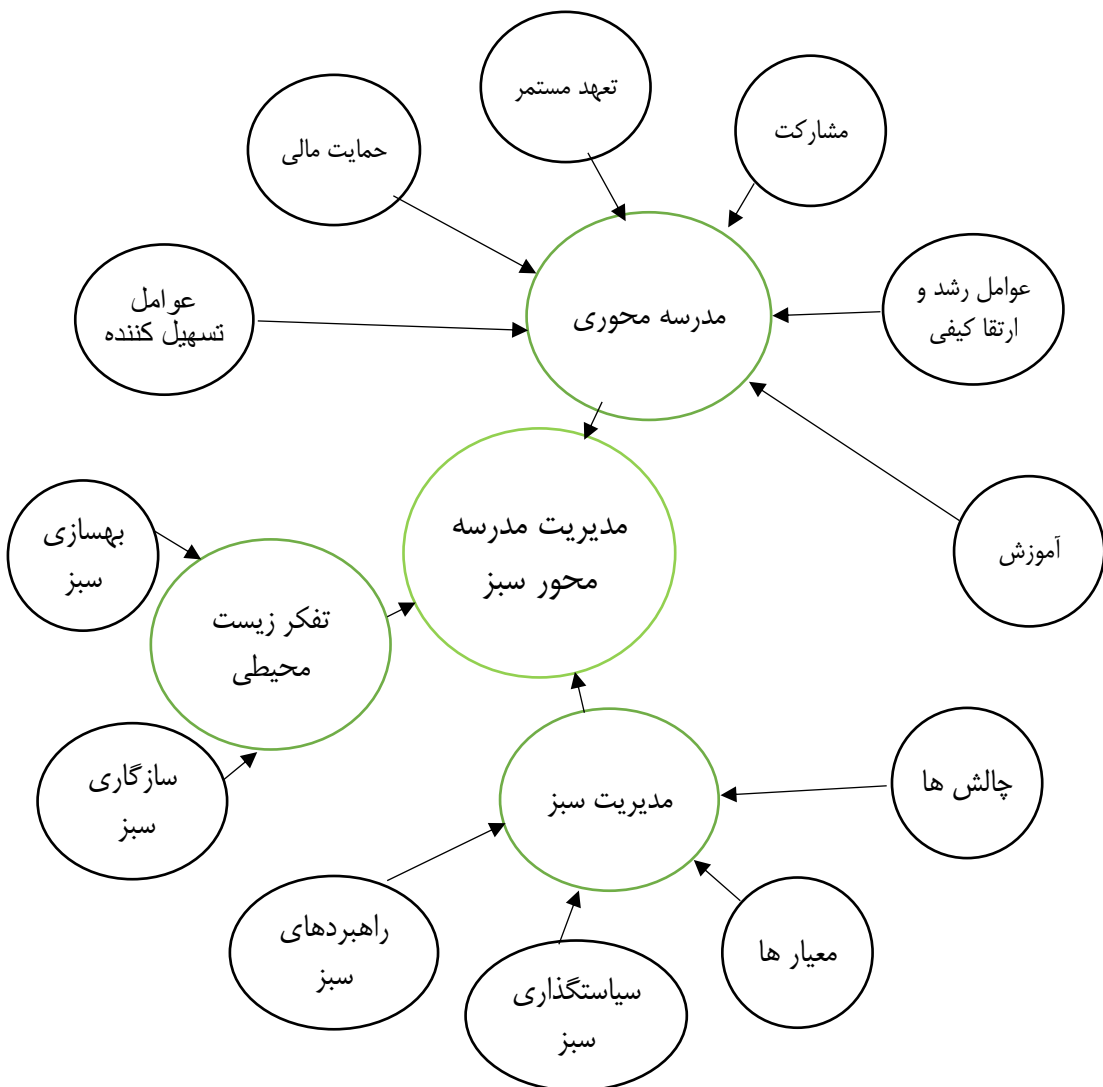
مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
مدرسه محوری	<p>عوامل رشد و ارتقا کیفیت</p>	<p>کیفیت -- بهبود و پرورش -- محیطی آرام - -سازگاری و اطمینان -- بهبود و عملکرد-- هماهنگ کننده ها-- تقویت - همکاری -- مشارکت جویی -ارزیابی -الزامات -حفاظت - حمایت و تایید - پیشرفت - تقویت -رشد نظارت - اقدام - فرصت ها - تمرکز - برنامه ریزی -شواهد - نظم -- کنترل -تغییرات - تفویض اختیار - خلاقیت - مهارت - تشویق -تعهد -- فناوری</p>
	<p>مشارکت</p>	<p>مشارکت جویی -- فعالیت های مشارکتی - - مشارکت مدیران - مشارکت سطوح اختیار - تمرین مشارکت - جلب مشارکت - مشارکت پذیری -معیار های مشارکت - مشارکت های اجتماعی -کمک به حفظ و درک یادگیری -همکاری در اجرا - ایجاد مشارکت فعالانه - کمک به آموخته ها-- کمک به کاهش نابرابری ها</p>
	<p>رویکردهای تسهیل کننده</p>	<p>رویکرد مدرسه محوری - رویکرد سازگاری مطلوب - رویکرد ناکارآمدی مدیران - رویکرد غیر متمرکز -ترویج رویکرد حفظ محیط زیست --</p>
	<p>تعهد مستمر</p>	<p>مسئولیت پذیری -صرفه جویی - ایفای نقش -ایفای نقش ارتقای سلامت اجتماعی -تلاش جهت تقویت انگیزه - راهای بهبود استقرار - ارتقای آگاهیها -</p>

مدرسه محوری		ارتقا و کیفیت یادگیری - اجرای موثر و کارآمد - اجرای سیستم مدیریت - مشارکت پذیری - خدمات رسانی - عوامل تعدیل کننده -
	حمایت مالی	پشتوانه علمی - منابع فکری - منابع مالی - تامین مالی - سرمایه گذاری - پشتوانه ملی - صرفه جویی - پشتیبانی داوطلبانه - اقتصاد مبتنی بر استعداد - تدارک بودجه - عدم کمک های مالی دولت - صرفه جویی در انرژی
	آموزش	فزایش فرایند آموزشی - آموزش باز یافت - نهادینه کردن آموزش مراقبت - سیاست های آموزشی - تقویت آموزش پایدار - ارتقای سطح کیفیت آموزشی - آموزش مهارت - آموزش مهارت زندگی - اهداف آموزشی - آموزش معلمان - استراتژی اصلاح آموزش - بازبینی سیاست های آموزشی - ارتقای کیفی آموزشی
مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
مدیریت سبز	معیارها	معیارهای عملکردی - معیارهای مدارس سبز - معیارهای ارزیابی مدرسه سبز -

	<p>سیاست گذاری سبز</p>	<p>برنامه مدرسه سبز - توسعه مدارس سبز - حمایت از مدارس سبز - تاثیر فضای سبز بر سلامت انسان - تاثیر فضای سبز بر پیشرفت - طراحی فضای سبز - نظام مدیریت سبز - اجرای عملی مدارس سبز - سیاست های سبز - افزایش سبزینگی - انقلاب سبز -</p>
	<p>چالش ها</p>	<p>موانع و چالش ها - غلبه بر موانع - موانع استقرار مدیریت - اجتناب در کاهش کیفیت - حداقل امکانات فیزیکی - عدم باز یافت ضایعات - تاخیر در ورود فعالیت ها - تخریب منابع - آلوده سازی محیط - عدم همیار طبیعت - مشکلات زیست محیطی - کاهش مشکلات - فقدان آگاهی - عدم مدیریت پسماند ها - موانع اجرایی - غلبه بر موانع - مداخلات سبز کردن مدارس - مداخله آکادمیک - نوسانات آب و هوایی - موانع تصمیم گیری - کاهش اتلاف بودجه - فقدان مطالعات - موانع فرهنگی - موانع دانشی و اطلاعاتی</p>
	<p>راهبرد های سبز</p>	<p>مدیریت سبز - مدیریت جامع - مدیریت محلی - مدیریت پایدار و هدف گرا - مدیریت متمرکز - بهبود استقرار مدیریت مدرسه محور - رویکرد نا کارا مدیریت - مدیریت مدرسه محور - مدیریت سبز منابع انسانی - ارتباط مدیریت بر مدرسه سبز</p>
<p>تفکر زیست محیطی</p>	<p>سازگاری سبز</p>	<p>سازگاری با محیط زیست - فراهم کردن محیط مطبوع - کاهش اثرات زیست محیطی - حفاظت از محیط زیست - طراحی حفاظت زیست محیطی - سوابق فعالیت های محیط زیست - اجرای سیستم مدیریت محیط زیست - اثرات زیست محیطی -</p>

		<p>بحران زیست محیطی - رشد محیطی - چالش های محیط زیست - درک اهمیت دادن به محیط زیست - مشکلات زیست محیطی - بقای محیط زیست - سازگاری با طبیعت</p>
	<p>بهسازی سبز</p>	<p>راه حلی برای غلبه تاثیر منفی گرمایش - به حداقل رساندن اتلاف گرمای آلودگی - نوسانات آب وهوایی - آلاینده های هوا - به حد اکثر رساندن تلاش اکو سیستم - کاهش خطرات - سازگاری با طبیعت - کاهش آلودگی هوا - گرمایش جهانی کاهش ضایعات - صرفه جویی در انرژی - بازیافت ضایعات - فرآیند تاثیر گذاری - کاهش اثرات زیست - محیطی - افزایش سبزینگی - کاهش خطرات - گسترش فزاینده و بی رویه از منابع طبیعی - خشک سالی - شرایط ایمن - وضعیت اثر بخش مدارس</p>

بر اساس جدول شماره ۴ همانطور که مشاهده میشود تعداد سه مضمون فراگیر شامل مدرسه محوری در قالب مضامین سازمان دهنده های (عوامل رشد و ارتقا کیفیت ، مشارکت ، رویکرد های تسهیل کننده ، تعهد مستمر ، حمایت مالی و آموزش) و مدیریت سبز در قالب سازمان دهنده های (معیار ها، سیاست گذاری سبز، چالش ها، راهبرد های سبز) و تفکر زیست محیطی در قالب سازمان دهنده های (سازگاری سبز، بهسازی) می شود.

شکل (۱): شبکه مضامین فراگیر مدیریت سبز

پس از ترسیم شبکه مضامین و پدیدار شدن مضامین فراگیر، سازمان دهنده و مضامین پایه، چاقوب پدیدار شده در اختیار ده نفر از اساتید دانشگاه که دارای حداقل یک مقاله در زمینه مدیریت مدرسه محور، مدیریت سبز یا مدیریت مدرسه محور سبز داشتند مورد اعتبار یابی قرار گرفت.

آمار توصیفی سوال		میانگین	چارچوب		ردیف
درصد فراوانی					
نامناسب	مناسب				
۹۰	۱۰	۴/۷	به طور کلی تا چه حد مفاهیم و متغیرهای مطرح شده در چارچوب راه، به منظور سنجش مؤلفه‌های مدیریت مدرسه محور سبز مناسب می‌دانید؟		ارزیابی کلی چارچوب
۱۰۰	۰	۴/۶	در مجموع تا چه حد روابط میان عوامل موثره گانه راه، منطقی و واقعی میدانید؟		
۱۰۰	۰	۴/۳	مدرسه محوری	لطفا میزان موافقت خود را با هریک از عوامل مطرح شده در روبرو اعلام نمایید.	مدیریت مدرسه محور سبز
۸۰	۲۰	۴	مدرسه سبز		
۸۰	۲۰	۳/۸	تفکرزیست محیطی		
۹۰	۱۰	۴/۳	مشارکت	تا چه حد با مقولات مطرح شده در بخش مدرسه محوری موافق هستید؟	
۱۰۰	۰	۴/۴	رویکردهای تسهیل کننده	تا چه حد با مقولات مطرح شده در بخش مدرسه سبز موافق هستید؟	
۸۰	۲۰	۴	آموزش		
۹۰	۱۰	۴/۳	چالش‌ها		
۸۰	۲۰	۴/۲	معیارها	تا چه حد با مقولات مطرح شده در بخش مدرسه سبز موافق هستید؟	
۷۰	۳۰	۳/۵	سیاست گذاری سبز		
۹۰	۱۰	۴/۱	راهبرد های مدیریت		
۹۰	۱۰	۳/۹	تعهد مستمر		
۱۰۰	۰	۴/۲	سازگاری سبز	تا چه حد با مقولات مطرح شده در بخش تفکر زیست محیطی موافق هستید؟	
۹۰	۱۰	۴/۹	بهسازی سبز		

جدول (۴) اعتبار یابی چارچوب مفهومی مدیریت مدرسه محور سبز، براساس نظر صاحب نظران

بحث و نتیجه گیری

با توجه به اینکه هدف اصلی پژوهش، طراحی چارچوب مفهومی برای مدیریت مدرسه محور سبز بود. با تحلیل مضمون مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاکی از آن بود که چارچوب مدیریت مدرسه محور سبز عبارتند از مولفه مدرسه محوری، مولفه مدیریت سبز، مولفه تفکر زیست محیطی می باشد. مولفه مدرسه محور از مولفه های عوامل رشد و ارتقای کیفیت، مشارکت، رویکردهای تسهیل کننده، تعهد سبز، حمایت مالی، آموزش تشکیل شده است. مولفه مدیریت سبز نیز از معیارها، سیاستگذاری سبز، چالش ها، راهبرد های سبز تشکیل شده است و همچنین مولفه تفکر زیست محیطی از سازگاری سبز و بهسازی سبز تشکیل شده است.

در مولفه مدرسه محوری، به تبیین کیفیت، بهبود و پرورش، سازگاری و اطمینان، بهبود و عملکرد، تقویت و همکاری، مشارکت جویی، ارزیابی، الزامات، فرصت ها، کنترل، تغییرات، تفویض اختیار و خلاقیت، تعهد و فناوری و فعالیت های یادگیری، مشارکتی مدیران، جلب مشارکت و معیارهای مشارکت همچنین مشارکت های اجتماعی و کمک به حفظ و درک ایجاد مشارکت فعالانه، رویکردهای مدرسه محوری، رویکرد سازگاری مطلوب، رویکردهای ناکارآمدی مدیران، ترویج رویکرد حفظ محیط زیست، مسولیت پذیری، صرفه جویی و ایفای نقش، ارتقای سلامت اجتماعی، راههای بهبود استقرار، ارتقا و کیفیت یادگیری، اجرای سیستم مدیریت، خدمات رسانی و عوامل تعدیل کننده، پشتوانه علمی، منابع فکری و علمی و مالی، اقتصاد مبتنی بر استعداد، تدارک بودجه و صرفه جویی در بودجه، افزایش فرایند آموزشی، آموزش باز یافت، نهادینه کردن آموزش مراقبت، سیاست های آموزشی، تقویت آموزش پایدار، آموزش مهارت زندگی، اهداف آموزشی، استراتژی اصلاح آموزش، بازبینی سیاست های آموزشی و ارتقای کیفیت آموزشی پرداخته شد. که نشان داده شد مدرسه محوری و تشکیل گروه های کاری مطابق با شرایط و نیازهای مدرسه و همچنین اجرای صحیح برنامه مدرسه سبز به مراقبت از محیط زیست توسط دانش آموزان می انجامد. و مطالب آموزشی در مورد آموزش محیط زیست باید زودتر ارائه شود تا دانش آموزان درک درستی از محیط زیست و مدرسه سبز را داشته باشند. نتایج این تحقیق در این بعد با تحقیق بیدختی (۱۳۹۶) که زیر ساختهای لازم برای استقرار نظام آموزشی طراحی گردد همسو بوده است. و در نتایج تحسین ساندرا (۱۳۹۹) نیز نتایج نشان داد که از مدیریت مدرسه محوری برلی کمک به حمایت از مدارس سبز برای بهبود کیفیت مدارس استفاده کرد.

مولفه مدیریت سبز نیز به تبیین معیارهای عملکردی، معیارهای مدیریت سبز، معیارهای ارزیابی مدرسه سبز، توسعه مدارس سبز، تاثیر فضای سبز بر سلامت انسان، تاثیر فضای سبز بر پیشرفت، طراحی فضای

سبز، نظام مدیریت سبز، اجرای عملی مدارس سبز، افزایش سبزی‌نگی، انقلاب سبز، موانع و چالش‌ها، موانع استقرار مدیریت، اجتناب در کاهش کیفیت، عدم بازیافت ضایعات، تخریب منابع، عدم همیار طبیعت، مشکلات زیست محیطی، عدم مدیریت پسماندها، موانع اجرایی، مداخلات سبز کردن مدارس، مداخلات اکادمیک، نوسانات آب و هوایی، موانع تصمیم‌گیری، کاهش اتلاف بودجه، فقدان مطالعات، موانع فرهنگی، موانع ثانوی و اطلاعاتی، مدیریت سبز، مدیریت جامع، مدیریت پایدار و هدف‌گرا، مدیریت متمرکز، رویکرد ناکارآمد مدیریتی، مدیریت مدرسه محور، ارتباط مدیریت بر مدرسه سبز می‌پردازد. مدیریت سبز مهمترین رکن مدیریت مدرسه محور سبز است چرا که فعالیت بسیار مهمی در مقابله بحران زیست محیطی و گرمایش جهانی است و همچنین سبز شدن فضای مدرسه، به ایجاد محیطی راحت، تمیز و سالم کمک می‌کند و مراقبت‌های محیطی را تقویت می‌بخشد. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیق زارعی (۱۴۰۰) در زمینه کیفیت محیط بر یادگیری دانش‌آموزان و تحقیق ساندر (۱۳۹۹) همسو می‌باشد به این صورت که نتایج تحقیق وی نشان می‌دهد که می‌توان از مدیریت مدرسه محوری سبز برای کمک به حمایت از مدارس سبز برای بهبود کیفیت مدارس و کمک به اهداف جهانی در کاهش اثرات منفی پدیده گرمایش جهانی استفاده کرد

مولفه تفکر زیست محیطی نیز به تبیین سازگاری با محیط زیست، فراهم کردن محیط مطبوع، کاهش اثرات زیست محیطی، طراحی حفاظت زیست محیطی، سوابق فعالیت‌های محیط زیست، اجرای سیستم مدیریت محیط زیست، اثرات زیست محیطی، بحران زیست محیطی، رشد محیطی، چالش محیط زیست، مشکلات زیست محیطی، بقای محیط زیست، سازگاری با محیط زیست، راه حلی برای غلبه تاثیر گرمایش، به حد اقل رساندن اتلاف گرمای، نوسانات آب و هوایی، به حد اکثر رساندن تلاش اکو سیستم، سازگاری با طبیعت، کاهش آلودگی هوا، گرمایش جهانی، صرفه جویی در انرژی، بازیافت ضایعات، فرایند تاثیر گذاری، افزایش سبزی‌نگی، کاهش اثرات زیست محیطی، گسترش فزاینده وبی رویه از منابع طبیعی، خشکسالی، شرایط ایمن و وضعیت اثر بخش مدارس می‌پردازد. با توسعه مدارس سبز همراه با مدیریت انرژی، آب، پسماندها و مصالح می‌توان آسیب‌های محیط زیست را به حد اقل رساند پس با تجهیز آخرین دستاوردها و تسهیلات مدرن می‌توان شرایط زیست محیطی و کیفیت درس و زندگی را ارتقا بخشید نتایج این تحقیق نیز با نتایج تحقیقات اسمی لئو رحما (۲۰۱۷) همراه است به این صورت که اجرای برنامه مدرسه سبز برای اطمینان از ارزش مراقبت از محیط زیست توسط دانش‌آموزان متمرکز است. و با تحقیق رحمان (۲۰۱۹) نیز در زمینه غلبه بر تاثیر منفی گرمایش جهانی همراه بوده است.

مدیریت مدرسه محور سبز در صدد بوجود آوردن زمینه های ایفای نقش در پایداری زیست محیطی، پیامدهای ناشی از اقلیم، گسترش فناوری، حفاظت از منابع، کاهش آلودگی هوا و بالا بردن درک و آگاهی های زیست محیطی است که با طراحی و ایجاد مدارس سبز میتواند به اهداف خود جامه عمل بپوشاند. در این راستا برای کاوش بیشتر در این پژوهش، ضمن انجام مطالعات پژوهشی میتوانیم پیشنهادهای ارائه دهیم که عبارتند از: داشتن ساختاری غیر متمرکز (توجه به تمرکز زدایی در نظام آموزش و پرورش)، و به داشتن ثبات مدیریتی توجه ویژه ای کرد زیرا باعث نوآوری و خلاقیت می شود. توجه به کیفیت اثر بخش آموزشی و حمایت مالی مدارس، ارتباط سازمان های محلی با مدارس و ترویج و تقویت مدیریت مشارکتی است که باید به افراد زیر مجموعه، آموزش داد چرا که عامل موفقیت در کارها، برقراری ارتباط انسانی و مشارکت با دیگران است. و همچنین طرح مدیریت مدرسه محوری سبز در آموزش و پرورش مورد استفاده قرار گیرد. به نظام رزشیابی مستمر از عملکرد مدارس سبز بصورت بازخورد و برای بهبود کیفیت و اثربخشی بهتر توجه شود و برای رسیدن به تمام این دستاوردها باید به آموزش خودباوری، اعتماد به نفس، هدف گذاری در زندگی و تقویت روحیه، حل مسائل زندگی در باورهای افراد سازنده جامعه توجه خاصی کرد و از تخصص افراد در سطوح بالاتر استفاده نمود.

منابع

الف- فارسی

- اسلامیه، فاطمه. ، اولادیان، معصومه. صفری، محمود. (۱۳۹۸). طراحی الگوی مفهومی مدارس سبز در ایران. فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت مدرسه، ۷(۲)، ۸۱-۶۰.
- آیینی ولبوکان به نقل از صالحی. ، (۱۳۹۹). مدیریت مدرسه محور، موانع و راهکارها، پژوهش پدیدارشناسانه. مجله مدیریت مدرسه (۴)
- بیدختی، امین. فتحی، علی اکبر و اجارگاه، کورش. مرادی، سعید. (۱۳۹۶). تحلیل ساختاری مولفه های مدیریت مدرسه محور مبتنی بر نظریه پرداززی تطبیقی. ۸(۲۹)، ۵۲-۲۷. نشریه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی. (۱۳۹۶).
- توکلی، عبدالله. ها شمی، علیرضا. ثابت، عباس. رزاقی، سعید. (۱۳۹۷). ارائه مدل ساختاری مدیریت منابع انسانی سبز بر مبنای نظام های مدیریت منابع انسانی.
- تورانی، آقازاده، (اذر ۱۳۹۳). مدیریت مدرسه محور محلی و مشارکت والدین. نشریه رشد مدیریت. (۱۰۴)، ۲۰-۲۳
- جعفری، سکینه. (۱۴۰۰). مدل مدیریت مدرسه محور بر اساس سند تحول بنیادین. فصلنامه علمی. (مدیریت بر آموزش سازمانها). (۲)، ۱۸۷-۳۲۳
- خاکی قصر، آزاده. (۱۳۹۷). مدیریت مدارس سبز، الگوی همدشینی دبستانها و بوستانها. دوفصلنامه علمی پژوهشی مدیریت مدرسه. (۲)، ۱۲۲-۱۰۰.
- صالحی، مهدی. بازگیر، زانیار. ازکات، عادل. (۱۳۹۹). مدیریت مدرسه محور، موانع و راهکارها، پژوهش پدیدارشناسانه. مجله مدیریت مدرسه (۴)
- صادقی، مرتضی. کبیرآبادی، غزاله. امیری، هاشم. (۱۳۹۹). راهکارهای مقابله با تاثیرات تغییرات آب وهوایی و گازهای گلخانه ای در محیط زیست ایران از منظر حقوق بین الملل و حقوق ایران. نشریه علمی وزارت علوم. (۴)، ۳۲۴-۲۹۸
- عظیمی، محسن. قاسمیزاد، علیرضا. (۱۳۹۶). مدیریت سبز منابع انسانی: رویکردی در جهت مدیریت زیست محیطی پایدار. کنفرانس پژوهش های نوین در مدیریت، حقوق، اقتصاد و علوم انسانی.
- غفاری، حسن علی. کرباسی، عبدالرضا. رجبی، علی اصغر. (۱۳۹۶). مدیریت سبز بر اساس استراتژی محیط زیست، بهداشت، ایمنی و انرژی.

زارعی، مهسان. معتضد بال، فهیمه. میرزا کوچک خوش نویس، احمد. (۱۴۰۰). *ارایه الگویی جهت ارزیابی تاثیر عوامل مهم مدرسه سبز بر یادگیری دانش آموزان علمی پژوهشی*. فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی.

۱۱۵ (۲)، ۲۲-۱

میبودی، حسین. لاهیجانیان، اکرمالوک. شبیری، محمود. جوزی، علی. عزیزی نژاد، رضا. (۱۳۹۵). *تدوین معیارهای استاندارد مدارس سبز در ایران*. فصلنامه علمی پژوهشی تعلیم و تربیت. ۳۲ (۳)، ۱۰۷-۱۲۹.

ب- انگلیسی

Anabitarte, A., García-Baquero, G., Andiarana, A., Lertxundi, N., Urbietta, N., Babarro, I., & Lertxundi, A. (2021). Is brief exposure to green space in school the best option to improve attention in children?. *International journal of environmental research and public health*, 18(14), 7484.

Browning, M. H., & Rigolon, A. (2019). School green space and its impact on academic performance: A systematic literature review. *International journal of environmental research and public health*, 16(3), 42

Ghafari, H. A., Karbassi, A., & Rajabi, A. A. (2017). Green schools based on environmental, health, safety and energy strategy. *Environmental Energy and Economic Research*, 1(2), 239-248.

Rahman, B., & Maulina, H. (2019, February). Green school based management model as a powerful alternative solution to overcome global climate change: A need assessment survey analysis of teacher in lampung, indonesia. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1155, No. 1, p. 012086). IOP Publishing.

Moradi, S., Hussin, S. B., & Barzegar, N. (2012). School-based management (SBM), opportunity or threat (education systems of

Iran). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 69, 2143-2150.

. Shaimemanya, C. N. S., & Shihomeka, S. P. (2019). Green School Leadership: Towards an Effective Leadership Model for Achieving Sustainability in Namibian Secondary Schools. In *Predictive Models for School Leadership and Practices* (pp. 328-341). IGI Global

Sundari, S., Abdurrahman, A., Hariri, H., Karwan, D., & Rahman, B. (2020, June). School-based quality improvement management for creating green school in central Lampung secondary schools. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1572, No. 1, p. 012057). IOP Publishing.

Trihantoyo, S., & Rahma, A. (2017, October). Green School Program Management in Fostering Students' Character. In *Social Sciences, Humanities and Economics Conference (SoSHEC 2017)* (pp. 45-48). Atlantis Press.

Designing a Conceptual Framework for Green School Management

Fateme Gharibi¹

Abstract

Introduction and aim: The purpose of the present study was to investigate the designing the framework for the management of the green school, which was done using the metasynthesis.

Research method: First, 76 primary sources were extracted in which the green school management was referred. It was done by searching in the national document databases. Then, the primary sources reached by considering the degree of connection with the research topic and 20 sources were selected for the final review. In the following, it was analyzed using the content analysis method of Atride Sterling.

Findings: Effectiveness indicators were used for the validity of the research results in the stages of data collection and coding. The result of this analysis showed 12 components in three main categories: 1) school based, 2) green

---

¹ Ph.D. Student, Department of Educational Management, Islamic Azad University, Kazerun branch, Iran .fatemehgharibi90 @gmail.com

management, 3) bioenvironmental thinking as the main components of green school-based management. Finally, it indicated the priority importance of the components, while using the ideas of ten technical experts of higher education and education. Therefore, the three items: related-school, green management, and bioenvironmental thinking in green school-based management had the most and highest importance.

Discussion and conclusion: The results revealed that the components of the green school-based management model should be consider in the ministry of education and the continuous evaluation system of green school performance in the form of feedback, quality and effectiveness, and in order to achieve all these achievements, specific attentions should be paid to teaching self-confidence and self-reliance, targeting in life, strengthening morale, solving life problems in the beliefs of people who make up the society and used the experts at higher levels.

Key words: Bioenvironmental issues, Green management, School-based.